

Filosofie și Economie

TEME ȘI REALITĂȚI CONTEMPORANE

Colegiul științific:

Acad. Alexandru Surdu

Prof. univ. dr. Vasile Macoviciuc – coordonator

Conf. univ. dr. Loredana Cornelia Boșca

Conf. univ. dr. Sergiu Bălan

Conf. univ. dr. Ștefan Dominic Georgescu

Conf. univ. dr. Octavian Rujoiu

Dr. Mona Mamulea – CS III

Drd. Ovidiu Gelu Grama – CS

DEPARTAMENTUL DE FILOSOFIE
ȘI ȘTIINȚE SOCIOUMANE
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
BUCUREȘTI

INSTITUTUL DE FILOSOFIE
ȘI PSIHOLOGIE
„CONSTANTIN RĂDULESCU-MOTRU”
ACADEMIA ROMÂNĂ

Filosofie și Economie

TEME ȘI REALITĂȚI CONTEMPORANE

Loredana Cornelia Boșca

Lucia Ovidia Vreja

coordonatori

Colecția

Et in Arcadia ego

Editura ASE

București, 2015

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2015, Editura ASE

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Referenți științifici:

Acad. Alexandru Surdu

Prof. univ. dr. Vasile Macoviciuc

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Filosofie și Economie : Teme și realități contemporane / coord.: Loredana

Cornelia Boșca, Lucia Ovidia Vreja. – București : Editura ASE, 2015

Bibliogr.

ISBN 978-606-505-869-9

I. Boșca, Loredana Cornelia (coord.)

II. Vreja, Lucia Ovidia (coord.)

1:33

Cuprins

Cuvânt înainte	9
I. <i>Homo œconomicus</i> – ipostaze teoretico-metodologice	
<i>Alexandru Surdu</i> De la economia politică la politica economică	13
<i>Alexandru Boboc</i> <i>Homo œconomicus</i> ca tip-uman și formă de viață	19
<i>Valentin Cojanu</i> Interesul propriu și modernitatea lui <i>homo œconomicus</i>	34
<i>Nicolae Georgescu</i> Argumentul economic la Eminescu	51
<i>Sergiu Bălan</i> Omul economic – agent rațional și ființă culturală	54
<i>Loredana Cornelia Boșca</i> Critica economiei convenționale și a paradigmei <i>homo œconomicus</i> în filosofia economiei islamice	81
<i>Niculae Sârbu-Ionescu (traducere și note)</i> Sfântul Ioan Damaschin. Capitole filosofice. Capitolul III. Despre filosofie.....	95
<i>Claudiu Baci</i> Aspecte ale libertății ca exteriorizare de sine a persoanei la Hegel.....	101
<i>Viorella Manolache, Henrieta Anișoara Șerban</i> Filosofie politică și economie. Trei perspective: Foucault – Žižek – Lyotard	111
<i>Titus Lateș</i> Relevanța lui Charles Sanders Peirce în economie	121
<i>Ion Tănăsescu</i> Intenționalitățile la Brentano.....	127
<i>Mihai D. Vasile</i> Sigmund Freud și consistența filosofică a psihanalizei	133
<i>Răzvan Zaharia</i> Filosofia marketingului	139

Dorel Ailenei
Problema predictibilității în știința economică..... 146

Ionuț Anastasiu
Paradigma interacționismului simbolic în științele sociale..... 152

II. Multiculturalism și globalizare economică

Dumitru Miron
Uniunea Europeană pe coordonatele unei noi logici societale dominante 163

Grigore Georgiu
Ipostaze ale raportului dintre global și local 178

Andrei Josan
Abordări teoretice despre mecanismele subdezvoltării..... 187

Viorel Vizureanu
Schită sumară, cu digresiuni, pentru o istorie tipologică a spațiului 206

Lucia Ovidia Vreja
Dezvoltarea durabilă ca problemă strategică 216

Ștefan-Dominic Georgescu
Cultura română în contextul european actual.....225

Mihai Popa
Spațiul cultural românesc și globalizarea 230

Carmen Nadia Ciocoiu, Claudiu Cicea
Impactul economiei digitale asupra mediului și nivelului de trai
O analiză a principalelor cercetări în domeniu 237

Maria Mureșan
Tradiționalism și modernitate în societatea românească
Considerații privind secolele XIX și XX 256

Mihail Oprețescu
Rolul instituțiilor economice în procesul de modernizare
în România, în perioada 1859-1914 269

Marius Dobre
Considerații filosofico-psihologice asupra naționalismului rusesc.....282

Octavian-Dragomir Jora
Premiile Nobel pentru economie, într-o hermeneutică libertară (2007-2014)
Despre civilizația dialogului epistemic în cultura economică recentă 289

III. Etică și Economie

Ion Popa, Cristina Vlăsceanu

Tendențe actuale în practicile de succes ale managementului resurselor umane ...311

Vasile Deac, Cosmin Dobrin

Sistemul de norme și valori ale managerilor – element fundamental
în managementul strategic al organizației 318

Dan Crăciun

CSR – un concept problematic în etica afacerilor 329

Minodora Ursăcescu

Integrarea Green IT în programele de responsabilitate socială
Studiu empiric în companiile din România 340

Dragoș Popescu

Idealul panromânesc și dezvoltarea economică a țării 358

Ion Vorovenci

Actualitatea gândirii economice a lui Mihai Eminescu 366

Mariana Nicolae

Educație, leadership – discurs și terminologie 375

Alexandrina Deaconu

Leadershipul și stereotipul de gen 386

Octavian Rujoiu

Utilizarea celebrităților în publicitate și impactul asupra consumatorului..... 400

Dragoș Bîgu

O perspectivă etică asupra relațiilor personale 411

Vasile Macoviciuc

Eminescu despre „nestabilitate” la români și patologia moravurilor publice 420

Cuvânt înainte

Acest volum apare în prelungirea unei îndelungate și proifice colaborări între membrii Departamentului de Filosofie și Științe Socioumane din Academia de Studii Economice, al cărui Director este prof. univ. dr. Vasile Macoviciuc, și cei ai Institutului de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru” al Academiei Române, condus de acad. Alexandru Surdu, actual Vicepreședinte al Academiei Române. Colaborarea a fost înlesnită și de faptul că unii dintre membrii departamentului nostru au calitatea de cercetători științifici ai institutului menționat (prof. univ. dr. Vasile Macoviciuc, conf. univ. dr. Sergiu Bălan și conf. univ. dr. Ștefan-Dominic Georgescu). Totodată, majoritatea membrilor Departamentului de Filosofie și Științe Socioumane au colaborat sistematic la volumele și revistele editate sub egida Institutului de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru”, implicându-se în teme de cercetare fundamentală care fac obiectul unor preocupări comune pe termen lung.

Proiectului nostru li s-a alăturat un număr semnificativ de cadre didactice din Academia de Studii Economice care armonizează cercetarea economică de strictă specialitate cu interogații care subîntind reflecția de tip filosofic. Mai mult, tema generală pe care am ales-o – *Filosofie și Economie. Teme și realități contemporane* – a reușit să stimuleze inițiative de colaborare pe teme diverse și liber alese, astfel încât să se obțină – fără planuri inițiale rigide – un relief coerent, mozaicat, neînhibat, al zonelor de confluență și complementaritate ce pot constitui direcții încurajatoare pentru viitoare proiecte teoretice inter-, pluri- și transdisciplinare.

Arhitectura ideatică a volumului este evidențiată prin circumscrierea unor câmpuri tematice largi, astfel încât, dincolo de diversitatea conținuturilor exprimate, să iasă în evidență o anumită unitate de substrat, în care compatibilitatea abordărilor plurale – și, deopotrivă, individualizate – să anunțe potențiale direcții de evoluție, comunicare și angajare ale cercetării științifice multidisciplinare sau de frontieră.

Un prim grupaj, intitulat *Homo œconomicus: ipostaze teoretico-metodologice*, adună laolaltă texte cu un pronunțat caracter filosofic, speculativ, semnificative pentru explicitarea paradigmei *homo œconomicus* în afara discursului riguros specializat, propriu științelor economice. Chiar și acele texte care par îndepărtate de registrul tematicii propuse reușesc să alcătuiască „pretexte” pentru posibile unghiuri de analiză a omului economic și a filosofiei sale de viață.

În prelungire firească, secțiunea intitulată *Multiculturalism și globalizare economică* aduce în centrul atenției realități socio-economice actuale: globalizarea economică și implicațiile sale în plan cultural și uman; perspectiva postmodernă asupra valorilor tradiționale și moderne; tensiunile dintre pluralitatea culturilor și

recentele strategii de dezvoltare durabilă; specificitatea experiențelor istorice locale și, evident, a spațiului românesc etc.

Decupajul final – *Etică și Economie* – reunește acele texte care studiază, dincolo de dimensiunea eticii filosofice și a meta-eticii, modalitățile prin care cugetarea filosofică oferă deschideri necesare pentru abordarea practicilor economice – fie acestea de marketing, management, publicitate etc. – din perspectiva consecințelor asupra ființei umane în integralitatea sa. Fondul interogativ latent al acestor texte, cu o dimensiune empirică mult mai accentuată, îndeamnă la reconsiderarea structurilor conceptuale cu generalitate filosofică: deși par speculații fără utilitate imediată, arhitecturile ideatice care au marcat istoria gândirii umane reușesc să întemeieze strategii și discursuri prin care ființa umană își gestionează efectiv viața cotidiană – individuală și colectivă – în toate dimensiunile sale.

În numele tuturor celor care au contribuit la acest volum, coordonatorii doresc să mulțumească în mod special doamnei dr. Simona Bușoi, Directorul Editurii ASE, pentru eforturile depuse la redactarea lucrării de față. Suntem siguri că fără meticuloasa contribuție a domniei-sale, unitatea finală a volumului, armonizarea ideilor, precum și finalizarea editorială efectivă a volumului ar fi avut de suferit. Este vorba, fără îndoială, de eforturile nobile ale unui mare iubitor și făcător de carte.

*Loredana Cornelia Boșca
Lucia Ovidia Vreja*